

CURIERUL CREȘTIN

ORGAN OFICIAL AL EPARHIEI DE CLUJ-HERLA. CU UN ADAOS NEOFICIAL

Abonamentul pe un an 200 Lei. Apare de 2 ori pe lună. Inserțiunile se primesc după învoială

Partea oficială.

Vizitații — sfințiri de biserici.

Urmând cu drag cărarea scumpă sufletului nostru, întru împlinirea datoriei de frunte a slujbei noastre, am vizitat următoarele parohii sfințind bisericile Domnului, cari așteptau ca mirese împărătește împodobite, cununa harului ceresc:

29 Aprilie, a doua zi de Paști, Cluj, capela Sf. Tereza,	1 Septembrie, Unirea (Arhidieceză, sfințire de biserică),
5 Maiu, Cluj-Mănăstur, biserica Calvaria,	8 Septembrie, sf. Mănăstire Lupșa,
19 Maiu, Măciș-Sânmartin,	14 Septembrie, sf. Mănăstire Strâmbu,
2 Iunie, Gherla, biserica catedrală,	15 Septembrie, Glod, (sfințire de biserică),
6 Iunie, Feiurd,	22 Septembrie, Șirioara (sfințire de biserică),
8 Iunie, Râpa de jos,	29 Septembrie, Mocod (sfințire de biserică),
9 Iunie, Râpa de sus - Dumbrava,	13 Octombrie, Mica (sfințire de biserică),
23 Iunie, Cluj, capela Iris,	20 Octombrie, Beclean (sfințire de biserică),
29 Iunie, Telciu, (sfințirea bisericii din Fiad),	3 Noembrie, Albeștii-Bistrii (sfințire de biserică),
30 Iunie, Sălcuța,	10 Noembrie, Mesteacăn, (sfințire de biserică).
7 Iulie, Dârja,	
14 Iulie, Gheorgheni,	
20 Iulie, Valea Caldă,	
15 August, sf. Mănăstire Nicula,	
25 August, Lemniu (sfințire de bis.)	

Minunata arătare a credinței vii întru înălțarea și împodobirea altarelor Domnului, răsărită din sufletele zecilor de mii de credincioși, pe cari i-am întâlnit pe toate cărările binecuvântate, a fericit sufletul meu și vor umplea de mângaiere rodnică sutele de mii, din întreaga Eparhie de Dumnezeu păzită, întru urmarea credinței lor.

Binecuvântarea Domnului cu voi.

Dragostea mea cu voi cu toți, întru Hristos Isus.

Cluj, la 21 Noembrie, Intrarea în biserică, 1935.

Episcop Iuliu.

Nr. 7335.

Datorința pastorală a catehizării.

De un lung șir de ani încoace prin o serie de dispozițiuni am ținut să îndrumăm învățământul religios în școlile primare și secundare așa fel încât să se recolteze cele mai îmbelșugate roade în via prețioasă a sufletelor, sădite de Domnul, pentruca astfel să

facem părtași Mântuirii prin Cruce un număr tot mai mare de credincioși din generația tineretului școlar. Ordinele principale în această materie sunt cuprinse în „Curierul Creștin” din anii 1923, 1925, 1927, 1928 și 1929.

Acum, când în dispozițiile recente

ale Sfântului Scaun vedem reînviată tendința vie de a intensifica instrucțiunea și educațiunea religioasă, accentuăm din nou gravitatea acestei îndatoriri pastorale dând îndrumările necesare pentru a se păstra o măsură uniformă, sistematică și corectă în aceasta operă de cultivarea religioasă-morală a sufletelor fragede, încredințate păstoririi preoției noastre.

I. Gravitatea obligațiunii de a catehiza.

Pentru a face din copil om mare, capabil de a duce o viață independentă și de a-și ajunge ținta finală a fericirii veșnice, este necesară o educație și îndrumare catehetică.

Prin botez copilul se renaște pentru viața grației, devenind membrul corpului mistic alui Isus Hristos. Colțul de viață supranaturală trebuie dezvoltat și aceasta este datoria preotului, după cuvântul Sf. Pavel: „Feți mei pe cari iarăși cu durere vă nasc, până ce se va închipui Hristos întru voi“ (Gal. 4, 19).

Cea mai frumoasă pildă pentru aceasta a dat-o preoților însuși Isus Hristos. Când mamele își aduc la Dânsul copiii, apostolii se opun, dar Isus le zice: „Lăsați pruncii să vină la mine, și nu-i opriți pe ei, căci a unora ca aceștia este împărăția lui Dumnezeu... Și luându-i în brațe și-a pus mâinile peste ei și i-a binecuvântat“ (Marc. 10, 14, 16).

Catehetul este un Alter-Christus, chemat să iubească pe copii și după pilda înțelepciunii eterne să-i conducă pe cărarea mântuirii după mesagiile adevărului rostit de Domnul: „Aceasta este viața cea veșnică: Să te cunoască pe Tine singurul Dumnezeu adevărat și pe care l-ai trimis, pe Isus Hristos“ (Io. 17, 3).

Învățământul religios-moral în școli are menirea sacră de a sădi în sufletele neprihănite și susceptibile pentru tot ce e bun, ale tinerelor odrasle, iubirea de Dumnezeu și de aproapele nostru, cultul virtuților creștine și dra-

gostea pentru Biserică, îndrumându-le pe calea desăvârșirii, după îndemnul divin: „Fiți desăvârșiți precum și Tatăl vostru cel din Ceriuri desăvârșit este“. (Mt. 5, 48).

Cei ce vor împlini cu scumpătate aceasta sfântă îndatorire de a fi copiii „pedagog întru Hristos“ (Gal. 3, 24), vor avea parte de promisiunea divină scrisă la prorocul Daniel (12, 3): „Cei ce au fost înțelegători vor străluci ca lumina tăriei, iar cari învață pe cei mulți întru dreptate, ca stelele în vecii vecilor“.

Biserica, începând din veacurile prime a dat deosebită importanță catehizării pruncilor. În galeria sfinților părinți și mari teologi ai Bisericii găsim modele de iubire pentru cei micuți și îndrumarea lor catehetică. Sf. Ioan Gură de Aur pe dreptate stabilește momentuositatea problemei de a catehiza: „Ce poate fi mai mare lucru decât a forma suflete, a cultiva moravurile tinerilor? Decât orice pictor, decât orice sculptor, ori altcineva, consider desigur mult mai distins pe acela, care nu ignorează modelarea sufletelor tinere“ (Omil 60, c. 18. mt.).

Ordine religioase și congregații își fixează de misiune pastorală educația religioasă a tinerimei. Asemenea premerg cu pilda bărbați celebri în sfințenie și știință, distinși cateheți în același timp, precum Francisc de Sales, Filip Neri, Iosif Kalasantius, Ioan B. de la Salle, Don Bosco, P. Hager, etc. De aci cuvântul unui mare catehet: „Luați-ne totul și dați-ne numai una: Dascăli și păstori ai tinerimei, luminați de adâncă pietate, iubitori de tinerime, și ne ajunge. Dați-ne în schimb totul și aceasta una ne-o refuzați — și noi nu mai avem nimic“ (Hirscher).

Din acest motiv Biserica în totdeauna a accentuat gravitatea obligațiunii de a catehiza ca impusă prin poruncă divină de „a vesti Evangelia la toată făptura“ (Mrc. 16, 15), fără deosebire de vârstă, și legată de oficiul pastoral al preotului. Conciliul Tridentin impune episcopilor să aplice cenzuri

împotriva preoților cari ar neglija catehizația

Și aceasta se cere mai cu seamă azi, când mulți sunt lupii răpitori, dornici de a face stricăciune în turma mielușilor lui Hristos, multe sunt curente pseudopedagogice cari exagerează îndeletnicirile sportive și susțin cultura pur corporală, în detrimentul celei spirituale. Gravitatea obligațiunei de a catehiza am accentuat-o prin dispoziția No. 4219 din 3 X. 1923 (Curierul Cr. nr. 20), No. 5032 din 31 X 1925 (Curierul Creștin, nr. 21—22) și No. 6069 din 2 Noembrie 1929 (Curierul Cr. nr. 22 a. 1929).

II. Catehizarea în școlile primare.

Pentru a se asigura catehizarea sistematică a elevilor și elevelor școlilor primare dispunem cele ce urmează:

1. *Are obligamentul personal* fiecare preot căruia i-s'a încredințat un oficiu parohial, de a face instrucția și educația religioasă a copiilor din școală, atât în parohie, cât și în filii.

Suplinirea se va admite numai cu aprobarea expresă a Ordinariatului, numai în cazul unor motive grave, constatate conștiințios pe calea Oficiului protopopesc. Suplinitorul va trebui să fie de legea unită și să cunoască materia studiului Religiei. Sunt a se vedea ordinul nr. 4219 din 3 X. 1923 (Curierul Creștin nr. 20.) și Nr. 5755 din 3 XI 1928 (Curierul Creștin no. 21—22).

2. *Sancțiunile ce se vor aplica* preoților neglijenți în îndeplinirea înaltei și gravei datorințe de a catehiza vor fi acestea: admonițiunea, obligamentul de a se justifica în scris, justificarea în fața Consistorului, pedepse în bani, despuțarea de distincțiile bisericesti, înfierarea neglijenței în organul oficial al Diecezei, lipsirea de jurisdicție, și chiar eliminarea din Cler, precum s'a dispus prin ordinul No. 4219 din 3 X. 1923 (Curierul Creștin Nr. 20) și No. 5032 din 31 X. 1925 (Curierul Creștin no. 21—22).

3. *Orele de religie* trebuie să se țină cel puțin 2 săptămânal, nu conti-

nuativ, ci în două zile deosebite ale săptămânei, în toate școlile nedivizate cu 50 sau mai mulți elevi. În filiile dela distanță de peste 3 Km., excepțional, se vor putea ține orele de religie și continuativ.

La școlile cu mai multe puteri didactice, unde prelegerile se fac în mai multe sale, vor trebui să se țină câte 2 ore de religie pentru elevii din fiecare sală.

Fiind o chestiune de prestigiu al Bisericii noastre și o gravă datorie de conștiință, catehizarea sistematică și regulată, interzicem cateheților de a-și fixa *serviciile divine și orice alte îndatoriri pastorale din cursul săptămânei* pe vremea orelor de religie, cu excepția cazurilor extraordinare de forță majoră ori gravă necesitate spirituală. În aceste cazuri rari, catehetul va trata cu Directorul școlar pentru a se face un schimb de ore, ori altă formă de prevederea orelor întrelăsate.

În orar se vor fixa orele prime înainte de masă pentru religie, ca studiul cel mai de frunte, pentruca elevii să nu fie obosiți la prelegerile catehetice.

Dacă pe teritorul parohiei sau al filiilor s'ar afla și alte categorii de școli primare, ca bunăoară *școli de ucenici*, de comerț sau industrie, preoților locali le revine obligațiunea gravă de a purta grija instrucțiunii catehetice și pentru aceștia, căci toți: mici și mari, aparțin grijei noastre pastorale și toți sunt chemați la mântuire prin jertfa lui Isus Hristos. Este a se vedea dispoziția Nr. 5032, din 31 X. 1925 (Curierul Creștin nr. 21-22).

4. *Manualele* necesare se vor comanda încă înainte de începutul anului școlar, prin preot, din banii bisericii, urmând, că îndată la începutul anului fiecare copil să primească manualul cu plata costului. Prin deciziunea curatorului bisericesc copiii săraci se pot da manuale pe cheltuiala bisericii. În acest scop se poate solicita și sprijinul comunei politice. Manualele de religie,

pe cât se poate, este bine a se lăsa copiilor spre păstrare, ca un început de bibliotecă, din care bucuros citesc și adulții.

Manualele prescrise pentru școlile primare sunt:

a) Cl. I și a II: Micul Catehism (Brinzeu); b) Cl. III: Catehismul (Brinzeu) și Biblia copiilor T. V. (A. Popa); c) cl. IV: Catehismul (Brinzeu) și Biblia copiilor T. N. (A. Popa); d) cl. V: Liturgica (Roșianu) și Catehismul (amplificat); e) cl. VI: Istoria bisericească (Roșianu) și cl. VII: Repetiție din catehism etc. Manualele învechite se vor scoate din uz. În privința manualelor s'au luat dispoziții cu Nr. 5032, 31 X. 1925. (Curierul Creștin nr. 21—22) și Nr. 5755 din 3 XI 1928 (Curierul Creștin nr. 21—22).

5. *Cărțile de rugăciune* le amintim imediat după manualele de religie, ca un foarte bun mijloc de a îndrăgi cu elevii de școală rugăciunea și funcțiunile liturgice. Un bun catehet va trebui să se îngrijească și de prevederea tuturor copiilor de școală cu atari cărți comandate din bună vreme, făcându-se colecte benevole pentru copiii săraci.

Aceasta s'a dispus și cu ordinul Nr. 5032 din 31 X. 1925 (Curierul Creștin nr. 21—22)

6. *Planul de învățământ* pentru studiul religiunii în școlile primare se fixează prin broșurile tipărite la Blaj în 1923 sub titlul „*Programa analitică*” și „*Planul de lecțiuni*”, publicate de Comisiunea catehetică Mitropolitană, pe care trebuie să le aibă la mână fiecare preot catehet. Programă analizează materia ce se propune în fiecare clasă, cu o explicație metodică. Planul de lecțiuni prevede felul de a se propune religia în școli cu 1, cu 2, 3, 4, 5 și 6 învățători, și ținând seamă de durata anului școlar, sărbători, vacanțe, etc. dă titlul lecției catehetice, ce trebuie să se țină oră de oră în fiecare clasă, încât la inspecția catehetică este ușor să se constate, dacă numitul catehet nu e prea întârziat sau

prea grăbit cu predarea materiei. Dispozițiunile privitoare la aceasta chestiune s'au dat cu ordinele Nr. 4219 din 6 X. 1923 (Curierul Creștin nr. 20) și Nr. 5032 din 31 X. 1925 (Curierul Creștin nr. 21—22) și Nr. 5755 din 3 XI 1928 (Curierul Creștin nr. 21—22).

7. *Pregătirea la orele de religie* se cere dela catehet ca o îndatorire de conștiință, pentruca prin punerea la contribuție a întregii sale iscusințe și puterea de prestație să realizeze maximum de folos sufletesc pentru micul auditoriu, făcând studiul plăcut și creiând la ore întotdeauna o atmosferă de iubire creștinească și bucurie senină.

Începutul și sfârșitul lecțiunii se va face cu rugăciune, pentru a invoca asistența Spiritului Sfânt cu ajutorul harurilor cerești, ce trebuie să însoțească și să fecundeze opera sacră a catehizării, ca parte integrantă a oficiului pastoral după dumnezeescul îndemn: „Eu sunt vița, voi mlădițele. Cel ce locuște întru mine și eu întru el, acela aduce roadă multă, căci fără de mine nu puteți face nimica”. (Io. 15, 5), ori cuvântul Sf. Pavel (I. Cor. 3, 7): „Nici cel ce sădește este ceva, nici cel ce udă, ci Dumnezeu, cel ce dă creșterea”.

8. *Metodele pedagogice actuale*, vor trebui să aibă o justă apreciere. Se va ținea seamă de tot ce s'a realizat în timpul mai nou pe terenul pedagogic, ca de exemplu metoda școlii active, stabiliri din domeniul pedologiei etc. pentru a face uz de acestea în folosul pregătirii integrale a caracterelor creștine, punând temelia prin cultura catehetică, ce o dăm copiilor de școală primară.

9. *Practica vieții creștine* este o datorință primordială în opera catehetică a preotului. Pentru a se satisface poruncilor divine și bisericești și pentru a se intensifica viața religioasă a copiilor, cateheții sunt obligați a lua măsuri:

a) Pentruca dânșii să asculte regulat sf. Liturgie în Dumineci și sărbători legate, păstrând în biserică disciplina re-

ligioasă, cu atenția cuvenită singuraticelor părți liturgice și cu participarea efectivă la recitări de rugăciuni și cântări bisericești, în cari vor trebui introduși. O participare în corpore a elevilor la vecernie și alte servicii religioase, este una dintre cele mai frumoase și laudabile realizări.

b) *Intâia mărturisire și cuminecare* trebuie să se facă începând cu elevii clasei I primare, făcându-li-se o pregătire specială în acest scop, conform principiilor Teologiei Pastorale, care dispune și o solemnitate deosebită pentru serbarea primei Impărtașanii, pentru a se fixa aceasta clipă fericită ca un punct luminos din viață.

c) *Mărturisirea și cuminecarea elevilor* va trebui să se facă cel puțin pe la Crăciun și la Paști, dar pe măsură ce se va face mai des, se va cunoaște zelul pastoral al unui bun catehet.

d) În legătură cu sf. Liturgie a popoului, predică, sau în lipsa acesteia, *exortăția* potrivită elevilor nu se va omite niciodată.

e) *Agru-l copiilor*, este organizarea religioasă foarte de recomandat pentru elevii școlilor primare. Sunt a se considera dispozițiile noastre în această privință date cu Nr. 4219 din 6 X. 1923 (Curierul Creștin nr. 20), Nr. 5032 din 31 X. 1925, (Curierul Creștin nr. 21—22) și Nr. 5755 din 3 XI. 1928 (Curierul Creștin nr. 21—22).

10. *Materia propusă* oră de oră se va trece regulat și fidel în *registru* de prezență și materii al școlii, care nu poate fi refuzat din partea directorilor, pentruca astfel să se evidențieze observarea întocmai a planului de învățământ și să se poată face inspectarea progresului din partea forurilor în drept. În aceasta privință am dispus cu Nr. 5032 din 31 X. 1925 (Curierul Creștin nr. 21—22) și Nr. 5755 din 3 XI. 1928 (Curierul Creștin nr. 21—22).

11 *Situația catehetică* a fiecărei parohii se va comunica forurilor superioare pentru evidență și pentru a face posibil controlul de sus. În acest scop

menținem obligator sub sancțiuni penale, termenul de 15 Noemvrie, până la care fiecare protopop va trebui să înainteze *Tabloul sinoptic*, completat după formularul catehetic Nr. 1 (Vezi anexa I). Preoții vor avea să înainteze tot sub severe sancțiuni aceleași date necesare pentru *Tabloul sinoptic* în termen de 8 zile după deschiderea cursurilor primare la sare. Sunt a se consulta aci dispozițiile Nr. 4219 din 6 X. 1923 (Curierul Creștin nr. 20), Nr. 5032 din 31 X. 1925 (Curierul Creștin nr. 21—22), Nr. 6540 din 3 XII. 1927 (Curierul Creștin nr. 24) și Nr. 5755 din 3 XI. 1928 (Curierul Creștin nr. 21—22).

12. *Controlul catehetic*, în școlile primare se va face personal prin purtătorul fiecărui oficiu vicarial sau protopopesc și prin inspectorii catehetici numiți pentru orașul Cluj. Delegație în acest scop nu se va putea da, decât cu aprobarea expresă a Ordinariatului.

Cele stabilite cu prilejul controlului, care va trebui să se facă cel puțin de 2 ori pe an, se vor trece conștiințios la rubricile „*Chestionarului*” inspectiilor catehetice, după formularul catehetic Nr. 2 (anexa II.).

În baza acestor chestionare se va completa din partea organului de control tabloul rezumativ numit „*Situația învățământului religios*” după formularul catehetic Nr. 3 (anexa III.), care se va înainta la finea anului școlar până cel mai târziu la 15 Iulie.*

Examenele de fine de an se vor face cu deosebită solemnitate, fiind prezidate de protopop sau delegatul lui, și invitându se să participe credincioșii, fruntașii comunei și mai cu seamă părinții copiilor. Se vor distribui cu acest prilej premii copiilor buni la carte și la purtare. *Tabloul examenelor* dela singuraticile școli primare va cuprinde și mențiunea, ce fel de rezultat

*) Toate datele cerute prin *tabloul sinoptic, chestionar și situația învățământului religios* se vor înainta numai pe imprimățile oficiale, ce se vor putea comanda dela *Librăria noastră Diocesană*.

a avut examenul în general, folosindu-se calificative ca acestea: excepțional, foarte bun, laudabil, bun, mulțumitor, insuficient. Acest tablou se va semna de președintele examenului, de catehetul școlii, și directorul școlii, aplicându-se sigilul protopopesic și cel al școlii. Tabloul se va înainta deodată cu situația în 2 exemplare Ordinariatului.

În privința controlului învățământului religios s'au dat dispozițiuni cu ordinele Nr. 4219 din 6 Octombrie 1923 (Curierul Creștin nr. 20 din același an), Nr. 5032 din 31 Octombrie 1925 (Curierul Creștin nr. 21—22), Nr. 6540 din 3 Decembrie 1927 (Curierul Creștin nr. 24) și Nr. 5755 din 3 Noembrie 1928 (Curierul Creștin nr. 21—22).

III. Catehizarea în școlile secundare de toate categoriile.

Pentru aceste școli se impune obligamentul de a catehiza ca o gravă îndatorire de conștiință, ca și în școlile primare.

1. *Sunt obligați personal să catehizeze profesorii de religie numiți din partea noastră.* Suplinirea se poate încuviința numai cu aprobarea Ordinariatului.

2. *Sancțiunile* care se aplică pentru neglijența catehetilor din școlile primare se vor aplica și în învățământul secundar.

3. *Orele de religie* se vor ține după cum se admite prin ordinele ministeriale. Profesorul de religie va stăru din partea sa la întocmirea orarului, ca orele de religie să fie fixate pe înainte de masă între 8—10, ori cel mult între 10—12. În caz de lipsă se va cere ajutorul nostru.

Cum prin noul orar, publicat de Ministerul Instrucțiunii, pentru clasele superioare liceale se prevede numai câte o oră săptămânal la studiul religiunii, câtă vreme va fi valabil acest ordin, profesorii de religie vor avea să umple aceasta lipsă pe alte căi. Așa: cu permisiunea Direcțiunii școlare vor

ține câtă o oră suplimentară, vor ține Dumineca și în sărbători exortații sistematice elevilor înainte de sf. Liturgie, vor intensifica activitatea Reuniunilor Mariane sau Sf. Pavel etc., cari în mod obligatoriu dispunem să se înființeze pe lângă fiecare școală superioară.

4. *Manualele* trebuie să fie aprobate de autoritatea bisericească, Autorii azi folosiți sunt: cl. I: V. Cerghizan, Istoria Biblică T. V.; cl. II: Dr. A. Ciplea, Istoria Biblică T. N.; cl. III: Dr. N. Brânzeu Catehismul; cl. IV: Dr. Brânzeu, Noțiuni de liturgică și Istoria bisericească; cl. V: Dr. A. Tătar, Dogmatică; cl. VI: Dr. A. Tătar, Morală; cl. VII: Dr. I. Georgescu, Istorie bisericească; cl. VIII: Dr. I. Georgescu, Apologetică.

În aceasta chestiune s'a dispus cu Nr. 4954 din 22 Septembrie 1928. (Curierul Creștin nr. 19 din 1928).

5. *Cărțile de rugăciuni* le recomandăm stăruitor pentru elevii școlilor secundare, unde profesorii vor purta grijă deosebită și de lectura elevilor, pentruca aceștia să nu cadă pradă presei imorale.

6. *Planul de învățământ* la materia religiunii:

a) În anul de tranziție dela liceul de 7 clase la acel de 8 clase, adecă în anul școlar 1935/36 va fi următorul: cl. I. Mica Biblie a V. T., cl. II. Mica Biblie a N. T.; cl. III. Catehism; cl. IV. Noțiuni de liturgică și istorie bisericească; cl. V. Dogmatica creștină; cl. VI. Morală creștină; cl. VII. Istoria bisericească; cl. VIII. Apologetica și istoria bisericească.

b) Programă analitică definitivă pentru liceul cu 8 clase, începând cu anul școlar 1936/37 va cuprinde aceleași studii cu deosebirea, că în cl. VIII. se va propune numai apologetica.

c) În școlile normale și comerciale se va propune materia corespunzătoare liceului.

d) La școlile comerciale superioare, cele 4 clase corespund claselor liceale superioare.

7. *Pregătirea la ore* a profeso-

rului de religie se impune cu atât mai mult, că elevii școlilor secundare fiind mai mari decât copiii din primare, au mai mari pretenții intelectuale și trebuie îndrumați cu multă pricepere, pentru a putea trece la studii superioare fortificați în credință și moravuri bune. Rugăciunea va încadra începutul și încheierea fiecărei prelegeri, tot succesul fiind garantat prin grația divină.

8. *Metodele pedagogice actuale* vor fi urmate, precum am dispus și la învățământul religios primar.

9. *Practica vieții creștine*, precum am accentuat-o la catehizarea elevilor primari, așa o vedem necesară și în cadrele catehizației din școlile secundare. Și aci profesorul de religie va duce elevii la Sf. Mărturisire și Cuminecare cât mai adesea, dar cel puțin de sărbătorile Crăciunului și ale Paștilor, când vor premerge și exercițiile spirituale. Exercițiile le vor face profesorii de religie cu schimbul și cu concurs reciproc în fiecare centru școlar.

Înainte fiecărei *sfinte Liturgii* se vor ține *exortățiile*, sistematic și regulat. Ascultarea *Sf. Liturgii* Duminicile și sărbătorile se va face sub conducerea și controlul sever al profesorilor de religie. Se vor cerceta după posibilitate și alte servicii religioase, ca vecernia, paraclisul, serviciile din săptămânile sfintelor Paresimi etc.; se va cultiva cu specială grijă *cântarea religioasă* (responzorii la Sf. Liturgie etc.).

În mod obligator impunem înjghebarea *asociațiilor religioase* (Mariană, sf. Paul, AGRU-1, etc.) în toate școlile secundare. În acest sens s'a dispus și cu Nr. 5755 din 3 Noembrie 1928 (Curierul Creștin nr 21—22).

10. *Materia propusă* se va trece regulat în registrul prelegerilor.

11. *Situația catehetică* a școlilor secundare se va cunoaște prin *tabloul situației*, pe care va avea să-l înainteze fiecare profesor de religie direct Ordinariatului până cel mult la 15 Octombrie, cuprinzând numărul elevilor pe clase și orarul stabilit definitiv cu

indicarea datei când se țin exortățiile pentru elevi, și deprinderile de pietate ale eventualelor asociații religioase.

12. *Controlul catehizației* în școlile secundare se va face prin inspectorul catehetic numit de Ordinariat, care va complecta un chestionar cuprins într'un *proces verbal*, pe care-l publicăm la *anexe sub IV*. (Formula-
rul catehetic Nr. 4).

În temeiul acestor chestionare inspectorul catehetic va înainta până la 30 Iulie un raport general privitor la situația învățământului religios.

Fiecare profesor de religie și catehet, numit ca atare, este obligat ca după încheierea anului școlar, până cel mult la 15 Iulie să înainteze un *raport de fine de an*, în care să descrie mersul catehizației în decursul anului întreg, cu experiențele, avantajele, dificultățile, menționarea elevilor mai distinși, numărul aproximativ al spovedaniilor, numărul membrilor și activitatea detaliată a asociațiilor religioase, și alte chestiuni mai importante, cu eventuale propuneri pentru viitor. Așa s'a dispus în parte și prin ordinul Nr. 5755 din 3 Noembrie 1928 (Curierul Creștin nr 21—22).

Profesorii de religie și cateheții numiți ca atare, vor putea ținea *conferințe catehetice* la invitarea și sub conducerea inspectorului catehetic, unde se vor discuta toate problemele importante din punctul de vedere al bunului mers, în ce privește instrucțiunea și educațiunea religioasă a tinerimei școlare.

În convingerea, că fiecare catehet și profesor de religie, ca și fiecare factor de control din învățământul nostru religios, va considera ca *înalță demnitate și grav obligament de conștiință* delegația de sacru magisteriu, ce i-am încredințat-o, cerem dela Domnul Dumnezeu și Mântuitorul Nostru Isus Hristos, cela ce preînțelepți pe pescari i-a arătat și pruncilor a deschis înțelepciunea, să reverse belșugul harurilor dumnezești, cu largă binecuvântare peste toată activitatea catehetică a celor chemați să sădească, pentruca Ce-

riurile să dea creștere și spor întru lumina înțelepciunii și întru virtute, spre întărirea Sfintei Maice Biserici, și propășirea Neamului nostru.

Darul lui Dumnezeu, Părintele luminilor, să fie cu voi cu toți!

Dragostea mea cu voi cu toți întru Hristos Amin.

Cluj, la 22 Noemvrie 1935.

Nr. 6939.

Nou Șematism.

Implinindu-se în anul viitor 80 de ani dela înființarea de fapt a Eparhiei Gherla, devenită în 1930 Eparhia de Cluj—Gherla, am socotit a fi potrivit, ca cu ocaziunea acestui jubileu de 80 ani să scoatem un nou și amănunțit Șematism al Eparhiei de Cluj—Gherla, care pelângă multele schimbări obvenite dela apariția ultimului nostru Șematism, apărut în 1932, să cuprindă amănunțit și precis toate datele privind situația Eparhiei noastre și a instituțiilor ei.

În acest scop alăturăm la acest număr al „Curierul Creștin“ un Chestionar amănunțit, cuprinzând toate datele, ce interesează pentru scoaterea noului Șematism, și care va fi completat cu toată preciziunea, cu datele corespunzătoare situației dela 15 Decemvrie 1935. Textul chestionarului este pe deplin clar și suficient în ce privește datele necesare; totuși pentru mai deplină orientare și mai ales pentru a avea uniformitate din întreaga Eparhie, am crezut de bine a da următoarele instrucțiuni referitor la completarea singuraticelor puncte din chestionar:

Ad. 1. — Sub *numele* parohiei este a se înțelege și a se arăta numele oficial, sub care figurează în registrele autorităților administrative (primărie). Alături de acesta se va arăta în paranteză, și numele românesc vechiu, obișnuit în popor, dacă ar fi. — *Sediul protopopesc*, dela care este a se socoti depărtarea parohiilor, este parohia, unde actualminte este titularul Oficiului protopopesc, sau, în caz de

vacanță, unde mai pe urmă a funcționat protopopul tractual. (La Munții Apusenli — Abrud). — *Anul înființării* — precum și alți ani ceruți în chestionar — este a se arăta, dacă este posibil, cu toată preciziunea, sau în caz de imposibilitate, cel puțin aproximativ, preferindu-se observarea că „nu se cunoaște, dar este cu siguranță anterior anului cutare“. — La *gară și oficiul P. T. T.*, cari nu ar fi în localitate, se vor arăta localitățile cărora parohia li este oficial atașată. Adresa Oficiului parohial (strada și Nr.) se va arăta numai la parohiile urbane, nu și la sate, unde aceasta nu este de lipsă.

Ad. 2. La *numele* fiilor se vor urma directivele dela parohie (*Ad. 1*). *Depărtarea* dela matre se va arăta cu precizie, socotindu-se drumul cel mai scurt practicabil.

Ad. 3. *Datele* cerute aici se vor arăta conform instrucțiunilor privind *data* înființării parohiei. — Ca *material*, din care e clădită biserica se va arăta — ca și la celelalte clădiri dacă este lemn, vaioage, cărămidă, ori piatră. Aceleași date se vor arăta și referitor la eventualele alte biserici *proprie* din teritoriul parohiei, precum și la cele din filii. — La c) se va arăta, la rubrica respectivă, numai *numărul* bisericilor altor culte, dacă ar exista, punându-se, la rubricile, cari nu trebuiesc completate, o linie orizontală (—). Prescurtările din conspect înseamnă: Ort. = ortodox, R. c. = romano-catolic, A. c. = armeano-catolic, Cal. = Calvinist, Luth. = Lutheran, Unit. = Unitarian, Bapt. = Baptist (pocăit), Evr. = Evreu, Sect. = alte secte.

Ad. 4. Referitor la casa parohială se vor furniza aceleași date, cași pentru bisericile *proprie* Sub *alte case* sunt a se înțelege — și se vor înșira cu datele cerute pentru casa parohială — eventualele edificii școlare, locuința pentru cantor, pentru crâșnic, și alte clădiri, cari sunt *proprietatea bisericii*.

Ad. 5. a) Pentru fiecare preot din administrarea parohiei se va arăta, pelângă numele complet, data (anul, luna și ziua) precisă a *nașterii și a hirotonirii, și calitatea* (administrator parohial, paroh, capelan etc.) precum și eventuala distincție onorifică (protopop onorar, asesor consistorial, arhidiacon onorar etc.) și decorațiile, ce le-ar avea. Asemenea se vor arăta și ceilalți preoți din teritoriul parohiei sau filiei, cu numele și calitatea (preot pensionar, profesor etc.). *b) și c)* Curatorul primar și Cantorul se va arăta numai cu *numele*, atât pentru parohii, cât și pentru filii.

Ad. 6. Se va arăta cu toată preciziunea posibilă, la rubricile respective, numărul credincioșilor diferitelor culte, din parohii și filii, cunoscând că prescurtările sunt aceleași, ca la p. 3, cu adaogerea: G. c. = greco catolici și Acf. (aconfesionali) = fără confesiune. Interesează, evident, cu deosebire numărul *credincioșilor noștri* cari se vor socoti — fără considerare la eventualele deplasări vremelnice (la armată, școală, serviciu, lucru etc.) — cu preciziunea cea mai mare posibilă, pe data de 15 Decembrie 1935, verificându-se și din registrele referitoare ale Primăriei locale. Numărul credincioșilor *altor* culte se va indica după datele cerute și primite dela șefii cultelor respective, verificându-se, evident, și acestea din registrele Primăriei.

Ad. 7. La toate întrebările se va răspunde cu toată preciziunea, arătându-se la a) numărul membrilor pe data de 15 Decembrie 1935.

Ad. 8. Se va arăta tot ce ar fi de remarcant sau de interes, referitor la *matre și filii*.

Chestionarele completate se vor trimite fără amânare, dar cel mai târziu până la 15 Decembrie a. c. Oficiilor protopopești competente, cari la rândul lor, ni-le vor înainta din întreg tractul de-odată până cel mai târziu la 24 Decembrie a. c., ca astfel munca redactării noului Șematism să se poată

începe fără nici-o piedică așa, ca pe începutul primăverii anului viitor acela să poată fi terminat.

Cluj, la 25 Noembrie 1935.

Nr. 7378.

Colectă pentru A. G. R. U.

Reînprospetăm Veneratului Cler circulara noastră Nr. 907 din 15 Febr. a. c. (publicată în Curierul Creștin Nr. 4 a. c.), prin care am dispus — la cererea conducerii centrale a Agru-lui — că la sărbătoarea Sfântului Nicolae a fiecărui an, începând cu anul acesta, să se facă colectă în toate bisericile de pe teritoriul Eparhiei noastre pentru Agru, ale cărui cheltuieli sporesc din zi în zi, fără ca taxele dela membrii să se poată încasa.

Deși prin acest ordin am luat o dispoziție, ce este a se observa în fiecare an, reînvoim măsura luată și dispunem, că la Sf. Nicolae să se facă colecte în toate bisericile parohiale, iar în Dumineca viitoare în cele din filii.

Sumele colectate, conform celor dispuse, se vor înainta Veneratei Administrații Capitulare, raportând în aceeași vreme prin Oficiile protopopești tractuale despre sumele vărsate.

Cluj, la 28 Noembrie 1935.

Nr. 7402.

Carnete cu 50% reducere pe C. F. R. pentru preoții pensionari, vădulele și orfanii de preot.

Comunicăm Veneratului Cler, pentru comunicare celor interesați, că preoții pensionari, vădulele și orfanii de preot, cari încă n'au ajuns etatea de 21 ani, pot să obțină carnete de călătorie cu 50% reducere pe C. F. R. prin cereri individuale adresate Inspecției de mișcare C. F. R. din Cluj.

Cererile sunt a se timbra cu de atâtea ori 8+1 Lei, câte carnete se cer prin cerere. Se poate face, deci, cerere colectivă pentru toți membrii aparținători aceleiași familii, aplicându-se atâtea timbre de câte 8 Lei fiscal și 1 Leu aviație, câte carnete se cer.

Cererile astfel întocmite ni-se vor

înainta nouă pe calea Oficiilor proto-popești competente, însoțite de câte o fotografie de 6/9 cm. mărime, semnată în față cu mâna proprie și indicându-se pe dos exact numele și pronumele, funcțiunea, comuna și județul, vizându-se aceasta de protopopul tractual. Pentru copii se vor înainta și extrasele de naștere, pentru dovada neîmplinirii etății de 21 ani.

Se va mai aclude la cerere chitanța despre achitarea taxelor pentru carnete cl. I. 30 Lei; cl. II. 25 Lei, iar cl. III. 20 Lei, taxă ce se poate achita la orice casierie C. F. R.

Din partea noastră se va adăoga la cerere un certificat despre primirea pensiunii din fondurile eparhiale.

Cluj, la 25 Noemvrie 1935.

Nr. 7372.

Hirotonire

În ziua de 27 Noemvrie a. c. au fost hirotoniți ipodiaconi și diaconi, iar Duminecă, la 1 Decemvrie a. c. în biserica catedrală din Cluj, au fost hirotoniți preoți clericii absolvenți: *Ambroziu Biriș și Ioan Cioară*.

Cluj, la 2 Decemvrie 1935.

Nr. 7306.

Numiri.

Onoratul *Eugen Cosma* din Agrij este numit administrator local la parohia *Gârbău* (tr. Cluj-Mănăștur).

Din șed. konz. 29 Noemv. 1935.

Nr. 7148.

Concurs la parohii.

La parohia *Agrij*, tr. Buciumi, se publică concurs cu termenul de 1 Ianuarie 1936-

Doritorii de-a dobândi acest beneficiu parohial, să-și înainteze rugările la Ordinariatul episcopal în termenul concursual — pe calea *oficiului protopopesesc competent*, — provăzute cu următoarele documente:

1. Absolutorul teologic.
2. Atestat de serviciu dela oficiul protopopesec
3. Extras autentic din protocolul școlar despre catehizarea elevilor școlari, în anul școlar 1933-34. În caz, că școala în anul școlar trecut n'a funcționat atestat oficios, că pruncii totuși au fost catehizați
4. Extras autentic din protocolul predicilor de pe un an, care se termină la data când se înaintează rugare.

La rugările înaintate fără aceste documente, — dintre cari cele de sub 3 și 4 trebuie să fie vizate și autentificate de către oficiul protopopesec, — nu se va reflecta.

Din șed. konz. 20 Noemv. 1935.

Nr. 7746.

Episcop Dr. Iuliu Hossu

Anexele or dinului circular Nr. 6939/1935

Formular catehetic Nr. 1.
(anexa I).

Tablou sinoptic

asupra situației catehetice din parohiile protopopiatului.....

la începutul anului școlar 19...../19.....

Nr. crt.	P a r o h i a	Ș c o o l a	E l e v i i		Orele	Catehetul
			După clase despărțăminte	Total		

..... la 19.....

.....
protopop

*) Este a se completa în baza rapoartelor dela Oficiile parohiale și a se trimite Prea Veneratului Ordinariat până la data de 15 Noemvrie a fiecărui an.

Formular catehetic No. 2.
[anexa II.]

Chestionar

pentru învățământul religios, de complectat cu ocazia examenelor*)

1. Numele școlii unde se face inspecția. Data inspecției.
2. Numele catehetului. Dacă acesta nu e preot, a se arăta numărul și data autorizației de catehizare.
3. Câte ore de religie s'au fixat pe săptămână? Sunt ele destule și sunt bine fixate?
4. Orele fixate au fost ținute regulat? Dacă nu, câte au fost neglijate și din ce cauză?
5. Elevii au cu toții manuale aprobate? Dacă nu, lipsa lor cu ce se poate explica?
6. Observă catehetul planul general și special prescris? Nu este întârziat cu materia? Propune tot materialul, ori prescurtează și din ce motive?
7. Face catehetul lecții metodice și este el stăpân de materie? Cum sunt răspunsurile elevilor? Vede-se din ele solitudinea catehetului față de studiul religiei?
8. Materia propusă se introduce regulat în registrul școlii și dacă nu, pentru ce?
9. Ascultarea sf. Liturgii în Duminică și sărbători se face și peste iarnă? Face-se totdeauna controlul prezenței?
10. Cântă elevii în biserică?
11. Elevii de peste 8 ani s'au spovedit și la Crăciun ori numai la Paști? Pentru cei ce se cuminecă întâia oră, se observă cele prescrise?
12. Alte observări ale celui ce face inspecția. [Prezentarea catehetului în talar la ore, ținuta sa de demnitate preoțească etc.]

Dat, în la 19.....

.....
catehet**)

.....
protopop, delegat prot.

*) Pe temeiul acestor chestionare se pregătește „Situția învățământului religios“, care este a se trimite Prea Veneratului Ordinariat, până la data de 15 Iulie a fiecărui an.

**) Contrasemnarea catehetului înseamnă, că a luat act de constatările făcute.

Formular catehetic Nr. 3,
[anexa III].**Situația finală**

a învățământului religios din protopopiatul

prezentată în temeiul inspecțiilor din 19

1	2	3	4	5	6
Nr. curent	Parohia ori filia	Numele școlii, unde se face inspecția. Data inspecției.	Numele catehetului. Dacă acesta nu-i preot, a se arăta numărul și data autorizației de catehizare	Câte ore de religie s'au fixat pe săptămână? Sunt ele destule și sunt bine fixate?	Orele fixate au fost ținute regulat? Dacă nu, câte au fost neglijate și din ce cauză?

7	8	9	10	11	12
Elevii au cu toții manuale aprobate? Dacă nu, lipsa lor cu ce se explică?	Observă catehetul planul general și special scris? Nu este întârziat cu materia? Propune tot materialul ori scurtează; din ce motiv?	Face catehetul lecții metodice și este el stăpân pe materie? Um sunt răspunsurile elevilor? Vede-se din ele soliditatea catehetului față de studiul religios?	Materia propusă se introduce regulat în regulul școlii și dacă nu, pentru ce?	Ascultarea sf. Liturgii în Dumineci și sărbători se face și peste iarnă? Face-se totdeauna conținutul prezenței?	Elevii de peste 8 ani s'au spovedit și la Crăciun, ori numai la Paști? Pentru cei ce se cuminecă întâia oră se observă cele prescrite?

Formular catehetic Nr. 4
[anexa IV.]**Proces verbal**

dresat în comuna la

cu ocaziunea inspecției catehetice în liceul — școala medie — primară din

unde funcționează în calitate de profesor de re-

ligie — catehet

I—II. Catehetul, Elevii.

1. In ce îmbrăcăminte se prezintă catehetul la lecții!
2. Are certificat despre examen de specialitate, ori decret consistorial de a fi catehet?
3. Observă planul general și cel special?
4. Nu s'a prea grăbit ori întârziat cu materialul?
5. Il propune întreg ori scurtează?
6. Insistă asupra părților mai însemnate, ori dă importanță egală la toate?
7. Propune materialul așa încât elevii să îndrăgească cele studiate, ori face explicații?
8. Aprobate sunt manualele din fiecare clasă, au toți elevii manualele necesare?

9. Ține cont de manualele de literatură, știință și istorie dela școala respectivă?
10. Are ore suficiente pentru fiecare clasă?
11. Câți elevi sunt în fiecare clasă?
12. Sunt clase cpntrase, acestea cu câți elevi?
13. Nu e prea încărcat cu suplinirea orelor la aceasta ori la alta școală?
14. Din explicarea catehetului: care e cultura lui de specialitate?
15. Cu ce interes îl urmăresc elevii?
16. Ce răspunsuri dau elevii? Precise? Sigure?
17. Are catehetul catalog [registru] peste notele din religie?
18. Dacă proporția între note nu e cea obișnuită, care e cauza?
19. Iubesc elevii pe catehet?
20. Ce cărți și reviste citesc elevii?
21. Au în biblioteca școlară cărți de conținut religios, citescu-le?

III. Educația religioasă a elevilor.

22. Are fiecare elev carte de rugăciuni?
23. E aprobată? Sunt introduși elevii în folosirea ei?
24. Sunt conduși la biserică în fiecare Duminică și sărbătoare în șir?
25. Cine-i supraveghează?
26. Se notează absențele? Cum sunt tractate?
27. Au exortațiuni în fiecare Duminică și sărbătoare, după plan statorit?
28. De câte ori se mărturisesc și cuminecă toți împreună peste an? Li se face pregătirea potrivită?
29. Pot asculta sfânta Liturgie peste săptămână? Sunt cuminecări mai dese?
30. Au Reuniune Mariană? Cum funcționează?
31. Câți membri sunt înscriși?
32. Cum au fost pregătiți elevii la prima spovedanie și cuminecătură? S'a interesat catehetul școlii secundare despre pregătirea elevilor noi la aceste sfinte Taine?
33. Au avut exerciții spirituale măcar odată în an? Când? Cine le-a ținut?
34. Care este viața morală a elevilor? Umblă pe la cinematografe? Ce piese se predau acolo?
35. Umblă elevii la petreceri noaptea? Sunt controlați pe la locuințe? Cine îi controlează?
36. Este internat la liceu? Cum e disciplina? Este îngrijită creșterea religioasă-morală în internat?
37. Obsearvă catehetul îndrumările ce i-le-a dat inspectorul catehetic?
38. Face progres față de inspecția anterioară? Iși procură cărți, reviste de specialitate și altele?

IV. Școala.

39. Manualele sunt aprobate?
40. Au toți elevii manualele necesare?
41. Toți elevii ascultă religia la catehetul nostru? Ori și la alții? Ascultă și elevi de alt rit, de altă religie?
42. Profesorii [invățătorii] laici cum vorbesc despre religie, despre preoți, despre Biserică?
43. În ce timp sunt fixate orele de religie, la început ori la sfârșit?

V. Observările și îndrumările Comisarului Consistorial.

44. Ce alte observări mai are?

VI. Informațiuni

dela Directorul liceului (școalei medie, primară) și dela parohul local asupra catehetului.

45. Cum își face catehetul datoria?
46. Regulat își ține orele?
47. Cu ce rezultat?
48. Ce viață morală are? Ce viață socială?

49. Nu ocupă ceva servicii incompatibile?
50. Cine suplinește pe catehet în caz de lipsă?
51. Ce concurs dă directorul și ceilalți profesori catehetului?
52. Dacă elevii noștri ascultă religia la alt catehet, care e cauza?
53. Are ceva dorință directorul în privința promovării creșterii religioasă-morale?
54. Ce dorește? Ce propunere are?
55. Ajută catehetul parohului local întru păstoria sufletelor?

Partea neoficiala.

Din Apostolatul Prea Sfințitului Iuliu

— Consacrarea bisericii din Albești Bistriții. —

Comuna Albești, — fost Ferihaza — din apropierea Bistriții a avut Duminecă, în 3 Noemvrie a. c. o zi de mare și luminat praznic, la care a participat întreg jurul. Praznicul l'a prileguit, consacrarea cu mare fast a bisericiuței celor 38 familii române unite, drituite între sāsimea bine instāritā a acestei comune.

Credincioșii acestei parohii, puțini la număr, n'ci odată n'ar fi fost în stare, să-și ridice lăcaș de închināciune. Le-a venit, însă, într'ajutor împrejurarea fericitā, cā fruntașa comunā Lunca, fost Ufalāul Tecei, zidindu-și o mārēatā bisericā, le-a vāndut, pe un preț potrivit situației lor materiale, vechea bisericā de lemn, pe care, odatā cumpāratā, prin împreunā lucrare și rarā sārguințā, au ridicat-o și împodobit-o. Mare a fost bucuria acestor bunī credincioși, vāzāndu-și opera desāvārșitā, vāzāndu-se și ei cu lācaș de închināciune cātre Domnul. Vestea, cā bunul lor Pārinte, Prea Sfinția Sa Episcopul Iuliu, vinē și la ei, deși puțini și sāraci, să le încoroneze opera, le-a umplut sufletul de cea mai aleasā māngāere și satisfacție.

Prea Sfinței Sale, care însoțit de pār. canonic dr. Victor Bojor, profesorii de teologie dr. Emilian Lemenyi și Silviu Popa, și de clericii absolvenți I. Pop și G. Ivașcu, a sosit în comunā încă de Sāmbāta p. m., i-s'a făcut primire cu adevāret princiarā chiar și în comunele, prin cari a fost numai în trecere. Incepānd cu comunā Domnești Prea Sfinția Sa a fost purtat în adevārat drum de triumf

Din comunā Domnești, cu superbā poartā triumfalā, încercuīt de toatā suflarea comunei, fără deosebire de confesiune și naționalitate, au ieșit intru întimpinarea bunului Pārinte, pānā la marginea hotarului, cu o frumoasā echipā de cālāreți, cu steaguri și prapori, condusā de d. învățator Alexandru Șincai, care salutā în numele tireretului. De aci, condus pānā în fața

porții Prea Sfinția Sa este primit cu puternice urale, ploaie de flori și sunetele famfarei sāsēști din loc, bineventānd, adānc simțit, venerabilul arhidiacon și protopop Ioan Pop în numele tractului, vrednicul pārinte-protopop Nicefor Buta în numele credncioșilor, d. învățator Șincai în numele Agru-lui, dna preoteasă Flora Buta în numele Reuniunei Mariane, predānd și un superb buchet de flori, d. David Horeth în numele bisericii luterane, primarul David Weiss în numele comunei politice, iar eleva Flora Buta, recitānd o poezie ocazionalā, a predat flori în numele elevilor. Comunā s'a traversat între cāntecele religioase ale corului copiilor de școalā și a unui grup de tineri, veniți din comunā Mārșel. La celalalt capāt al comunei aștepta poporul, vent din comunā Mārșel, în frunte cu copii de școalā, bineventānd d. George Mureșan dir. școalei din Māgurele și d. Alexandru Cioacă dir. școalei din Mārșel.

Tot aici aștepta banderiuul de cālāreți din comunā Nețeni, care a primit pe Prea Sfinția Sa în aceleași cadre solemne, bineventānd d. primpretor Sigismund Bădia în numele administrației, d. adv. dr. Jerezan ca frū al comunei, primarul Ioan Beșicean, dna preoteasă Maria Socaciu, în numele Reuniunei Mariane, predānd un buchet de flori. Abia ieșind din comunā Nețeni, Prea Sfinția Sa este întâmpinat de un falnic banderiu compus din 30 cālāreți veniți din Albești și condus pānā la poarta triumfalā din marginea comunei. Aici așteaptā toatā populația, cu fanfarā, nesfārșite urale, ploaie de flori și discursuri însuflite, rostite de primarul Glicher Ioan în numele comunei, preotul luteran Oskar Schmidt, în numele bisericii luterane, iar fetița Mārtoara Luca, cu poezie predā flori. La poarta bisericii, desprinzāndu-se din soborul de preoți îmbrācați în ornate, tinārul și harnicul preot al locului, pārintele Aurel Socaciu, într'un ales discurs aratā vrednicia credncioșilor,

cari contribuind cu fлерul văduvei, au ajuns să-și vadă visul împlinit și cari sunt pătrunși de nețărmurită bucurie, salutând în mijlocul lor pe cel mai iubitor părinte, față de care întotdeauna vor fi cu adâncă iubire și recunoștință.

Prea Sfinția Sa, mulțumind tuturor oratorilor pentru caldele și sincerele sentințe, a purces la săvârșirea vecerniei cu partea I a a consacării, după care, cu întreaga asistență s'a reîntors în comuna Nețen.

Duminecă, deodată cu zorile dimineții au sosit și mulțimile dornice de slujbe și învățături sfinte. La orele 9 a. m. când s'a început Liturgia arhierască, peste 5000 creștini așteptau în fața altarului improvizat în liber și la care, după actul consacării, s'a continuat Liturgia.

În cadrele Liturgiei Prea Sfinția Sa a rostit o foarte impresionantă cuvântare despre Virtuțile iubirii și credinței, combătând cu argumentele Apostolului credinței deșarte. Cuvântarea Prea Sfinției Sale a impresionat adânc chiar pe străini, cari îi sorbeau tot cuvântul, răsplătindu-l cu lacrimile bucuriei și recunoștinței. Prea Sfinția Sa, vădit înduioșat își reamintește, cum înainte cu 18 ani, numit fiind Episcop,

prin aceste comune și-a făcut intrarea în Eparhie, primit fiind și atunci cu dragoste și căldură.

După Liturgie, la sfârșitul căreia a împărțit multor milor Binecuvântarea Apostolică, și le-a stropit, cu aghiasmă, au urmat la primăria comunală recepțiile. La cari, alături de mai multe deputații venite din comune, și-au prezintat omagiile: curatorul, primăria, școala, tineretul, Renniunea Mariană, Agrul și preoțimea tractuală, Prea Sfinția Sa, având pentru toți adevărate îndemnuri și îndrumări părintești pe calea progresului în bine. După recepții a urmat în sala mare a primăriei, un banquet de 40 tacâmuri, la care Prea Sfinția Sa a ridicat paharul pentru Părintele Creșt nătații, Prea Fericitul Părinte Papa Pius XI, și Majestatea Sa Regele Nostru Carol II, simbolul unității noastre naționale. După banquet Prea Sfinția Sa, între caldele manifestări de dragoste ale mulțimei, s'a îndreptat spre comuna sa natală, Milașul-mare.

Pentru succesul strălucit al serbărilor deosebit merit revine inimosului notar Gustav Zikeli și disciplinatului popor săsesc.

[si. p.]

Un document istoric

În preajma Congresului General al Agru-lui din Carei, ziarul „Viitorul”, semioficiosul guvernului, dela 27 Oct., a. c. pag. 4, aduce sub titlul „*Pentru lămurirea unei interpretări tendențioase*”, o scrisoare a d-lui Alexandru Lapedatu, ministrul Cultelor și Artelor, împotriva acțiunii de învrăjpire confesională a Neamului românesc. Acțiunea de învrăjpire a pornit, precum se vede și din acest document, dela dl. Prof. Onisifor Ghibu și câțiva reprezentanți ai FOR-ului. Suntem departe de-a identifica vederile acestor învrăjbitori cu acelea ale adevăraților noștri frați Români, cumiști și cu bun simț. Până acum eram obișnuiți să auzim cuvinte de recunoaștere și de încurajare din partea reprezentanților diferitelor autorități ale Statului, cu prilejul jubileelor, aniversărilor, sau a inaugurațiilor noastre culturale și bisericești; acum ni-se ia apărarea din biuroul ministerial, nesesizat de nimeni. Credem,

că în urma acestei scrisori, aceste biurouri, în viitor, vor înțelege tot mai mult dreptatea revendicărilor noastre. Și până atunci, mulțumim d-lui ministru Alex. Lapedatu pentru publicarea acestui document de importanță istorică, care, dealtfel, este următorul:

Domnule Director,

În articolul „Alea iacta est”, publicat în numărul de astăzi al Universului, d-l Onisifor Ghibu, relevând și comentând anumite pasagii din cuvântarea ce am rostit în 6 Octomvrie trecut, la adunarea generală a Frăției ortodoxe române, ținută la Caransebeș, lasă a se înțelege, că între cultele cari „prin caracterul lor internațional sau șovin cu interese potrivnice Statului”, este cuprinsă și Biserica română-unită

Intrucât nici un moment nu pot lăsa, ca o asemenea interpretare să-mi fie atribuită, țin să se știe că, am considerat și consider Biserica română unită, așa cum poziția ei este fixată

în Constituția Țării, ca *Biserică Românească*, alături de cea ortodoxă și că niciodată n'am confundat-o și nu o voiu confunda cu celelalte culte (minoritare), cari, după aceeași constituție, își au o situație aparte.

Mai mult, ce mă privește, atât ca istoric, cât și ca om politic, nu numai că n'an contestat caracterul și rolul național al Bisericii române unite în istoria Neamului, dar l-am afirmat, cu tărie și convingere, ori de câte ori mi-s'a dat prilejul. Scrierile mele istorice au fost, în această privință, adesea invocate, spre a se arăta aportul însemnat pe care această Biserică l-a adus în dezvoltarea vieții culturale și politice a poporului românesc de peste Carpați. Iar cuvântările mele publice, rostite la atâtea ocazii, ca ministru al cultelor, cu deosebire însă la discutarea și votarea în Parlamentul Țării a celor două legi organice bisericești, pe cari le-am prezidat, sunt și ele tot atâtea dovezi ale caracterului, ce totdeauna am atribuit Bisericii române unite, ca Biserică națională a Neamului, alături de Biserică ortodoxă.

În privința aceasta nu poate fi, deci, nici un echivoc și nici o nedumerire. Și sunt sigur, că alătura de mine stă orice conștiință românească, care, cunoscând nenorocirile, pe cari certurile și luptele contesionale dintre fiii aceluiș neam, le-a provocat în trecutul nostru, își dau seama de primejdia, ce ar rezulta, pentru viața noastră națională, dacă ne am lăsa târâți în vârtoarea unor astfel de certuri și de lupte, astăzi, când din nenorocire, mai multe sunt cauzele și pricinile ce ne desbină, decât acele cari ne împreună.

De aceea, protestând împotriva interpretării tendențioase, ce se încearcă a se atribui cuvintelor mele mai sus amintite, îmi fac o patriotică datorie de a atrage luarea aminte a tuturor bunilor Români asupra necesității menținerii unor

raporturi armonice și frățești între cele două biserici românești și de a-i solicita la o acțiune solidară, nu de învrăjpire, ci de unire, pe toate chestiunile de interes superior și permanent ale neamului.

Aceasta a fost și este, de altfel, atitudinea nu numai a mea, ca ministru al cultelor, dar și a guvernelor, din cari am făcut și fac parte, întrucât ea stă la baza politicii bisericești a partidului național-liberal.

Primiți, Vă rog, Domnule Director, asigurarea distinsei mele considerațiuni.

București, 25 Octomvrie 1935.

Alex. Lapedatu.

Bibliografie.

Recomandăm în atențunea Veneratului nostru Cler cărticica „*Ceasuri de închinare*“ de Sf. Alfons de Liguori, tradusă de Păr. prof. Fr. Hubic dela Oradea, care pe 158 pagini cuprinde — pe lângă o introducere plină de învățături despre cuminecarea spirituală — 31 de adorații a Domnului Isus din Prea Sfântul Sacrament Euharistic și totatătea rugăciuni către Prea Curata Fecioară Maria, precum și o devoțiune specială cu prilejul împărțirii sfinte și care a apărut în editura Părinților Basiliiani dela Bixad. Cartea se poate avea, pentru prețul de 20 Lei plus porto postal dela editor (Bixad, jud. Satu-Mare) și dela Librăria noastră Diecezană, Cluj, str. Gh. Dima Nr. 1.

Asemenea recomandăm atențiunii tuturor *Calendarul Bunului Creștin* pe 1936 apărut tot în editura Părinților Basiliiani dela Bixad, care pelângă îndreptările calendaristice de peste an, cuprinde folioare lucruri pentru sufletele, ce doresc să se apropie de Domnul. Se poate avea dela aceleași locuri pentru prețul de 12 Lei, plus porto postal.

Croitorie

pentru preoți și civili

IOSIF BUNEA

CLUJ, Regina Maria 10. (Lângă Catedrală)

Chestionar

Pentru Șematismul Eparhiei de Cluj--Gherla*)

1. Parohia.

Se numește _____ și aparține districtului

protopopes _____, cu sediul în _____

dela care este la o depărtare de _____ Km. și există din _____

Județul : _____

Plasa : _____

Oficiul poștal : _____

Gara : _____

Oficiul telegrafic : _____

Oficiul telefonic : _____

Oficiul parohial este în str. _____ Nr. _____

2. Filii.

Parohia are următoarele filii :

a) _____ a căror depărtare dela matre este _____ Km.

b) _____ " " " " " "

c) _____ " " " " " "

d) _____ " " " " " "

e) _____ " " " " " "

f) _____ " " " " " "

3. Biserici.

a. Biserica *parohială* este construită în anul _____ din _____

reparată radical în _____, a fost consacrată în anul _____, având hramul : _____

*) Se va completa, cât mai legibil conform instrucțiunilor cuprinse în ordinul Nr. 7378/1935 [Curierul Creștin Nr. 23, 1935].

Pe teritoriul parohiei matre mai sunt biserici proprii.....

b. Biserici din filii :

c. Biserici [capele, oratorii] *destinate altor culte* se găsesc pe teritoriul parohiei [matre] și filii următoarele :

		Ort.	R. c.	A. c.	Cal.	Luth.	Unit.	Bapt.	Evr.	Sect.
a. în parohie	biserici:									
	capele:									
b. în filii:	biserici:									
	capele:									

4. Alte clădiri parohiale.

b. Casa parohială este din..... S'a construit în

anul..... și s'a reparat radical în.....

b. Alte case :.....

5. Date personale.

a. Preotul, sau preoții, cu indicarea anului nașterii și al hirotonirii de preot:

b. Curatorul primar, sau curatorii primari, aleși în anul.....

c. Cantorul, sau cantorii, cu sau fără diplomă în regulă :.....

6 Populația după confesiune.

	Gr. c.	Ort.	R: c	A. c.	Cal.	Luth.	Unit.	Bapt.	Evr.	Sect.'	Acf.
In parohie :											
In filii :											
1.											
2.											
3.											
4.											
5.											
6.											
7.											
8.											

7. Alte date parohiale.

a. *Reuniuni de pietate* [separat pentru matre și filii]: Cari sunt? De când există?

Câți membri are fiecare [după sex]? _____

BCU Cluj / Central University Library Cluj

b. Are *matricule* și de când? Se poartă împreună cu ale filiei, ori separat?

8. Observațiuni.

Dat, în _____, la _____ 1935.

L. S.

paroh, adm. parohial.